

INFORMACJE O ZAGROŻENIACH I POSTĘPOWANIE PO ICH WYSTĄPIENIU

Powyższe informacje zaczerpnięto ze stron internetowych:
Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego www.uwoj.krakow.pl i Komendy
Główniej Państwowej Straży Pożarnej www.kgpsp.gov.pl

Zagrożenie jest to nagłe lub przewidziane zdarzenie spowodowane siłami natury lub wynikające z działalności człowieka mogące spowodować niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska jak również innych ważnych dla człowieka wartości. Zagrożenie może bezpośrednio spowodować kryzys lub prowadzić do jego wystąpienia.

Do zagrożeń można zaliczyć:

Pożar.

Powódź.

Huragan.

Katastrofy komunikacyjne.

Uwolnienie niebezpiecznych środków chemicznych.

Katastrofy budowlane.

Katastrofy energetyczne,

Terroryzm.

POŻARY

**Najczęstszą przyczyną powstawania pożarów są:
bezmyślne bądź umyślne działanie człowieka;
zwarcia i wady instalacji elektrycznych;
wyładowania atmosferyczne.**

Przed wystąpieniem pożaru

Nie dopuść do powstania pożaru !!!

Skontroluj domowe źródła ogrzewania i usuń wszelkie

nieprawidłowości:

bardzo ostrożnie używaj zastępczych źródeł grzewczych (np. przenośne grzejniki elektryczne, gazowe, piecyki na drewno i węgiel), zgodnie z

instrukcją obsługi;

zabezpiecz materiały mogące ulec zapaleniu (podłoga, ściany, firany, meble, stosy gazet itp.), przed możliwością kontaktu z otwartym ogniem, żarem oraz gorącym popiołem;

nie używaj kuchenki gazowej do dogrzewania mieszkania.

Sprawdź i stosuj odpowiednie zabezpieczenia instalacji elektrycznej:

nigdy nie „watuj korków”;

Automatyczny bezpiecznik kosztuje kilka złotych !!!

włączając kilka urządzeń do jednego gniazda przeciążasz instalację elektryczną;

używaj rozgałęźników z bezpiecznikami;

utrzymuj instalację odgromową oraz kominową w dobrym stanie.

Przechowywając w mieszkaniu pojemniki z rozpuszczalnikami, benzyną, farbami itp. - przechowujesz bombę, której wystarczy już tylko zapalnik !!!

Przygotuj rodzinę do ewentualnej ewakuacji:

określ w mieszkaniu, domu i obejściu gospodarskim drogi ewakuacji oraz zapoznaj nimi domowników, przetrenuj z rodziną taką ewakuację.

Winny być ustalone, co najmniej dwie drogi ewakuacji;

naucz rodzinę, jak przemieszczać się w pomieszczeniach zadymionych.

W miarę możliwości:

zainstaluj w mieszkaniu, domu i obejściu gospodarskim wykrywacze dymów (pożaru) i eksploatuj je zgodnie z instrukcją;

zaopatrzone mieszkanie, dom i obejście w podręczne gaśnice i naucz rodzinę posługiwać się nimi. Przestrzegaj terminów badania sprawności gaśnic i ich legalizacji.

Zapisz i zapamiętaj numer telefonu 998 do straży pożarnej oraz naucz dzieci jak informować przez telefon o pożarze.

W razie pożaru

Jeśli zauważyłeś pożar to:

Masz obowiązek prawny i moralny powiadomić o tym osoby zagrożone, straż pożarną lub inne służby ratownicze.

Użyj prostych sposobów by ugasić pożar w zarodku – gaśnica, woda, koc gaśniczy:

jeśli ubranie pali się na Tobie - zatrzymaj się, połóż na ziemi i obracaj do chwili zduszenia ognia, ucieczka spowoduje tylko zwiększenie płomienia;

jeśli pali się tłuszcz w naczyniu kuchennym - ugaś go solą kuchenną lub po prostu nakryj szczelną pokrywką.

Nie gaś urządzeń elektrycznych wodą – mogą być pod napięciem, postaraj się odłączyć zasilanie elektryczne.

Nie próbuj gasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować, wyprowadź wszystkie osoby zagrożone w bezpieczne miejsce i w razie potrzeby udziel pierwszej pomocy.

Gdyby pożar i swąd dymu obudził Cię ze snu – zbadaj, czy drzwi są ciepłe, jeżeli tak to nie otwieraj ich, lecz użyj innych dróg by opuścić pomieszczenie (np. przez okno, o ile jest to możliwe) lub usilnie wzywaj pomocy, wymachując przez okno białym obrusem, prześcieradłem:

jeśli musisz wyjść przez pomieszczenia zadymione to zakryj usta i nos gęstą tkaniną, okryj się czymś trudno zapalnym i przemieszczaj tuż przy podłodze – dym i gorące powietrze unosi się do góry, a dołem powietrze jest bardziej czyste i chłodne. Bądź przygotowany ! Dym drażni oczy.

Opuszczając mieszkanie zabierz ze sobą wszystkich domowników - dzieci potrafią chować się przed ogniem w miejscach, z których ich nie widać: w szafie, pod łóżkiem, pod pościelą itp.

Po pożarze

Jeżeli zamierzasz wejść do budynku po pożarze powinienes:
upewnić się, czy właściwe służby (władze, straż pożarna) stwierdziły, że budynek jest bezpieczny;
uważać na oznaki dymu i gorąca;
nie włączać instalacji elektrycznej w budynku (pomieszczeniu) po pożarze przed jej sprawdzeniem przez elektryka;
jeśli został wyłączony główny wyłącznik gazu, odcinający dopływ gazu z sieci zasilającej do budynku - to w razie ponownego jego włączenia, wezwij upoważnionego pracownika technicznego administracji obiektu oraz służbę gazowniczą;
zachować czujność i uwagę, gdyż po pożarze elementy konstrukcyjne budynku (zabudowań) mogą być osłabione (np. dachy i stropy) i mogą wymagać naprawy.

Jeśli fachowcy (inspektor budowlany) stwierdzą, że budynek po pożarze jest niebezpieczny, należy opuścić dom:
o konieczności opuszczenia domu powiadom policję, aby wzięła go i pozostawione mienie pod ochronę;
zabierz ze sobą dowód tożsamości i inne ważne dokumenty, niezbędne

i cenne przedmioty (okulary, lekarstwa, polisy ubezpieczeniowe, pieniądze, biżuterię).

Skontaktuj się z firmą ubezpieczeniową w przypadku, gdy Twoje mieszkanie, Twój dom, zabudowania gospodarcze i pozostałe mienie ubezpieczyłeś od pożaru.

Wyrzuć produkty żywnościowe, napoje i lekarstwa, które były narażone na działanie wysokiej temperatury, dymu i płomieni. Dotyczy to również zawartości lodówki i zamrażarki. Nie wolno też ponownie zamrażać rozmrożonej żywności.

Jeśli sejf lub metalowa skrzynia uległy oddziaływaniu pożaru, nie próbuj ich otwierać. W ich wnętrzu przez długi czas (wiele godzin) może utrzymywać się wysoka temperatura. Jeśli otworzysz drzwi sejfu lub skrzyni przed wychłodzeniem, powietrze z zewnątrz w połączeniu z wysoką temperaturą wnętrza sejfu (skrzyni) może spowodować zapalenie się zawartości.

POWÓDŹ

POWÓDŹ najczęściej spodziewana jest w okresie jesienno-zimowym oraz zimowo – wiosennym z powodu długotrwałych bądź intensywnych opadów deszczu albo z powodu szybkiego topnienia śniegu.

Przed wystąpieniem powodzi

Przygotuj się do powodzi zanim ona Ciebie zaskoczy!!!

Poznaj podstawowe pojęcia, związane z zagrożeniem powodziowym:

Pogotowie przeciwpowodziowe wprowadza się, gdy poziom wody w rzece wzrasta do poziomu ostrzegawczego i nadal się podnosi.

Alarm powodziowy ogłasza się, gdy poziom wody zbliża się do stanu alarmowego.

Dowiedz się w swoim urzędzie gminy (miasta) czy:

nie mieszkasz na terenie zagrożonym (zalewowym), jeżeli tak to przy jakim poziomie wody ogłaszany jest stan ostrzegawczy i stan alarmowy;

będą stosowane jakieś sposoby alarmowania (syreny, dzwony, komunikaty radiowe ?);

w razie powodzi będzie zorganizowana ewakuacja, kto ją będzie

przeprowadzał, kiedy, kogo i co obejmie oraz gdzie przewiduje się miejsca przyjęć ludzi i mienia.

Ubezpiecz siebie i swój dobytek – w razie tragedii odszkodowanie zawsze pomoże Ci „ stanąć na nogi”.

Jeśli zagrożenie powodziowe stanie się realne, zaopatrz się w przydatny sprzęt:

**latarki, radioodbiornik bateryjny + zapasowe baterie;
inne źródła światła (świece, lampy naftowe, zapałki, zapalniczki).**

Przygotuj się, aby być samowystarczalnym przez okres 3 dni i zdolnym do pomocy sobie i innym.

Poproś krewnych lub znajomych, zamieszkałych na terenach bezpiecznych, by służyli jako miejsce kontaktu dla Twojej rodziny. Upewnij się czy wszyscy jej członkowie znają adresy i telefony osób kontaktowych.

Zapoznaj rodzinę, jak zabezpiecza się mieszkanie, dom, obejście przed powodzią i grabieżą.

Sprawdź zawory zainstalowane w kanalizacji ściekowej swego domu w celu zapobieżenia cofania się wody z systemu drenowego.

W ostateczności użyj dużych korków lub czopów do zatkania przecieków, rur i zbiorników.

W czasie zagrożenia powodzią

Miej włączone radio bateryjne na częstotliwości radia regionalnego – albo program miejski, w celu uzyskania komunikatu o zagrożeniu i sposobach postępowania.

Postępuj zgodnie z treścią komunikatów - nie zwlekaj !!!

W przypadku niebezpieczeństwa natychmiast przemieszczaj się na wyżej położone tereny (miejsca).

Jeżeli władze lokalne ogłoszą ewakuację z terenów zagrożonych, bądź przygotowany na nią wraz z rodziną. Pamiętaj także o swoich zwierzętach.

Zabezpiecz swoje mieszkanie, swój dom tj. przenieś wartościowe wyposażenie domowe na wyższe piętra domu oraz zabezpiecz parter, jeśli czas na to pozwala. Wykorzystaj do tego celu worki z piaskiem, folię lub inne materiały podręczne. Z posesji, wszystkie rzeczy schowaj w budynku lub je przywiąż do czegoś stabilnego, aby nie popłynęły.

W czasie powodzi odłącz urządzenia elektryczne, ale nie dotykaj ich, gdy są wilgotne lub stoją w wodzie. Wyłącz sieć gazową i wodociągową.

W miarę możliwości na wyższych piętrach napełnij wannę i inne pojemniki wodą, po wcześniejszym wysterylizowaniu ich płynami typu: ACE, Bielinka, Chlorobis, inne.

Nie używaj w gospodarstwie domowym wód gruntowych, mogą być zatrute (skażone).

Nie chodź na obszarach zalanych, jeżeli woda przemieszcza się szybko.

Fala o głębokości kilkunastu centymetrów może przewrócić i przemieścić dorosłego człowieka.

Jeżeli musisz przekroczyć zalany obszar, użyj do badania gruntu przed sobą tyczki. Do przejścia wybieraj miejsca bez prądu powodziowego.

Po ostrzeżeniu, że spodziewana jest duża powódź, zapewnij swobodny wlew wód powodziowych do piwnicy twego domu lub sam wypełnij ją czystą wodą. Unikniesz w ten sposób zagrożenia uszkodzenia fundamentów domu przez ciśnienie napierających wód powodziowych.

Dzieciom i osobom z ograniczoną świadomością należy przymocować w widocznym miejscu kartkę z imieniem, nazwiskiem oraz miejscem zamieszkania.

Jeżeli zostaniesz wytypowany do pomocy w pracach przeciwpowodziowych (np. do układania lub napełniania worków z piaskiem) - p o m a g a j !!!

W miarę możliwości zapobiegaj tworzeniu się atmosfery paniki, bądź rozsądny, zachowaj trzeźwość umysłu - to połowa sukcesu.

Uwaga!!!

Dobrze jest mieć ustalone zasady sygnalizacji na wypadek różnych potrzeb, np.:

Kolor BIAŁY - potrzeba ewakuacji;

Kolor CZERWONY - potrzeba żywności i wody

Kolor NIEBIESKI - potrzeba pomocy medycznej.

Po powodzi

Jak najdłużej pozostań poza zasięgiem wód powodziowych, gdyż mogą być skażone np. produktami ropopochodnymi, nie oczyszczonymi ściekami, bakteriami chorobotwórczymi itp. Nie używaj ich do picia!

Mogą być one również pod napięciem z uszkodzonych linii energetycznych napowietrznych lub podziemnych.

Bądź ostrożny, gdy wjeżdżasz na tereny dotknięte powodzią. Drogi mogą być osłabione i nie wytrzymać ciężaru Twojego samochodu (ciągnika), czy innego pojazdu.

Miej zawsze włączone radio w celu uzyskania informacji lokalnych, dotyczących udzielanej pomocy tj. zaopatrzenia w żywność i wodę zdatną do picia i użytku ogólnego.

Zwracaj uwagę na zdrowie i bezpieczeństwo Twoje i Twojej rodziny.

Często myj ręce mydłem w czystej wodzie, jeśli miałeś kontakt z wodami powodziowymi.

Pamiętaj o wspomżeniu swoich sąsiadów, którzy mogą potrzebować specjalnej pomocy przy małych dzieciach, starszych lub przy niepełnosprawnych osobach.

Wyrzuć żywność, która miała kontakt z wodami powodziowymi. Poinformuj odpowiednie służby o zerwanych liniach energetycznych, nieszczelności rurociągu gazowego lub o innych zagrożeniach występujących na Twoim terenie.

Mieszkanie i wszystkie sprzęty, które przydatne są do dalszego użytkowania trzeba zdezynfekować, gdyż naniesiony muł zawiera duże ilości grzybów i bakterii chorobotwórczych, które zagrażają zdrowiu ludzi i zwierząt.

Przygotuj do wymiany podłogi i mury, które nasiąkły wodami powodziowymi.

Sprawdź czy fundamenty Twojego domu nie mają pęknięć, aby upewnić się, że budynek nie grozi zawaleniem. Uważaj na poluzowane tynki, sufity.

Odpompuj zalane piwnice stopniowo - około 1/3 pierwotnego poziomu wody dziennie - w celu uniknięcia zniszczenia struktury fundamentów.

Dopilnuj, aby instalacje domowe; elektryczne, gazowe i wodno-kanalizacyjne zostały sprawdzone przez fachowców i ewentualnie naprawione przed ich ponownym użytkowaniem.

Używaj mocnego obuwia i bateryjnych lamp lub latarek w czasie oględzin zabudowań.

Jeżeli byłeś ubezpieczony przed powodzią, skontaktuj się z firmą ubezpieczeniową, aby uniknąć nieporozumień z odszkodowaniami. Zrób zdjęcia zastanych zniszczeń - zarówno budynku, jak i wyposażenia.

HURAGAN

Występowanie huraganów (silnych wiatrów) powodowane jest najczęściej, szybko przemieszczającymi się aktywnymi niżami. Najgroźniejszą formę przyjmują one w okresie: wiosennym i jesiennym.

Przed wystąpieniem huraganu (silnych wiatrów):

Upewnij się, czy wszyscy członkowie twojej rodziny wiedzą, jak postępować w czasie huraganu, oraz naucz ich jak wyłączać gaz,

elektryczność i wodę.

Opracuj plan komunikowania się w czasie zagrożenia na okoliczność, gdy członkowie rodziny są rozdzieleni (realny przypadek, gdy dorośli są w pracy, a dzieci w szkole).

Naucz dzieci, jak i kiedy wzywa się policję lub straż pożarną, oraz które radio jest nastrojone na odbiór informacji o stanie zagrożenia.

Podczas huraganu

Miej włączone radio bateryjne na częstotliwości radia regionalnego – albo program miejski, w celu uzyskania komunikatu o zagrożeniu i sposobach postępowania.

Zabezpiecz swoje mieszkanie (dom):

zamknij okna, zabezpiecz rynny i inne części budynku;

upewnij się czy konstrukcja dachu jest mocno przytwierdzona do konstrukcji budynku;

**zabezpiecz lampy i inne urządzenia, które mogą ulec zniszczeniu;
usuń z parapetów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom;**

uprzątnij z obejścia przedmioty, które mogły by narobić szkód (porwane przez wiatr);

zapewnij sobie odpowiednią ilość źródeł światła, jak: latarki elektryczne (baterie do latarek i odbiorników radiowych), świece;

sprawdź stan apteczki pierwszej pomocy i zaopatrz się w niezbędne materiały i leki;

przygotuj rzeczy, które mogą być potrzebne w czasie ewakuacji tj. dokumenty, odzież, żywność, wartościowe rzeczy;

nie parkuj pojazdów w pobliżu drzew, słupów i trakcji elektrycznych.

Wyłącz główny wyłącznik prądu i gazu – ograniczy to niebezpieczeństwo powstania pożaru.

Schowaj się w środkowych i najniższych partiach budynku z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi.

**Znajdując się poza domem, pozostań tam, aż huragan nie przejdzie.
Nie zatrzymuj się pod trakcjami elektrycznymi, planszami reklamowymi,
drzewami itp.**

**Jeżeli służby ratownicze zalecają ewakuację:
wyrusz tak szybko jak to tylko możliwe;
opuszczając mieszkanie wyłącz energię elektryczną, oraz główny zawór
wody i gazu. Wygaś ogień w piecach, oraz zabezpiecz dom;
zawiadom kogoś, poza zasięgiem wichury, dokąd się ewakuujesz;
zabierz przygotowany wcześniej podręczny bagaż, oraz ciepłą odzież.**

Po huraganie

Udziel pierwszej pomocy rannym i poszkodowanym osobom.

Unikaj leżących lub zwisających przewodów elektrycznych.

Ostrożnie wkraczaj do swego domu.

**Sprawdź instalację (gazową, elektryczną, wodociągową i ściekową) w
zniszczonym domu.**

O wszystkich zdarzeniach, mających istotne znaczenie dla

bezpieczeństwa ludzi informuj:

służby dyżurne Straży Pożarnej, Policji;

pogotowie energetyczne, gazowe, inne.

KATASTROFY KOMUNIKACYJNE

KATASTROFY KOLEJOWE

**Katastrofy kolejowe występują stosunkowo rzadko. Jednak olbrzymia
ilość przewożonych pasażerów, wielkość i różnorodność
niebezpiecznych ładunków (chemiczne, toksyczne, łatwopalne i inne)
zwiększają skalę i rozmiar zagrożeń, które w równej mierze dotyczą
pasażerów i mieszkańców miejscowości w pobliżu szlaków kolejowych.**

Do podstawowych zasad postępowania należą:

**powiadomienie służb ratowniczych (Straż Pożarna, Policja, pogotowie
Ratunkowe, PKP, SOK);**

**udzielenie pomocy lżej poszkodowanym, gdy nie grozi to pożarem,
wybuchem i gdy nie ma innych zagrożeń;
stosowanie się do poleceń służb ratunkowych;
nie zbliżanie się do miejsca katastrofy, nie blokowanie dojazdu
pojazdom specjalnym;
oddalić się jak najszybciej, gdy jest podejrzenie wycieku niebezpiecznej
substancji;
ostrzeżenie innych przypadkowych świadków zdarzenia.**

KATASTROFY DROGOWE

**Postępująca motoryzacja, ciągła rozbudowa sieci dróg i różnorodność
przewożonych ładunków potęgują zagrożenia, które towarzyszą
katastrofom i wypadkom drogowym.**

**Powszechność motoryzacji nakłada na obywateli obowiązek znajomości
podstawowych zasad i czynności do wykonania w razie wystąpienia
katastrofy drogowej lub wypadku.**

**Do podstawowych zasad i czynności należą:
powiadomienie służb ratowniczych (Straż Pożarna, Policja, Pogotowie
Ratunkowe);
udzielenie pomocy lżej poszkodowanym, gdy nie grozi to pożarem,
wybuchem i gdy nie ma innych zagrożeń;
stosowanie się do poleceń służb ratunkowych;
niezbliżanie się do miejsca katastrofy, nieblokowanie dojazdu pojazdom
specjalnym;
wyłączenie nawiewu i zamknięcie okien, gdy jest podejrzenie wycieku
niebezpiecznej substancji;
ostrzeżenie innych użytkowników drogi.**

UWOLNIENIE NIEBEZPIECZNYCH ŚRODKÓW CHEMICZNYCH

Najczęstszą przyczyną uwolnień niebezpiecznych środków chemicznych

(NŚCh) są:

**awarie i katastrofy w obiektach przemysłowych,
wypadki cystern kolejowych oraz autocystern,
rozszerzenia rurociągów przemysłowych,
katastrofy morskich tankowców i chemikaliowców.**

ZAPAMIĘTAJ!!!

Pojazdy samochodowe przewożące substancje niebezpieczne są oznakowane pomarańczowymi prostokątnymi tablicami z czarnymi napisami cyfrowymi określającymi rodzaj niebezpiecznej substancji według międzynarodowych oznaczeń, umieszczonymi z tyłu i przodu

pojazdu w następujący sposób:

np. benzyny - paliwa silnikowe.

- nr rozpoznawczy niebezpieczeństwa

- nr substancji wg. wykazu ONZ

Jeżeli jesteś świadkiem wypadku z udziałem NŚCh - powiadom natychmiast w jakikolwiek sposób straż pożarną i policję. Podaj istotne

dane:

miejsce zdarzenia;

charakter zdarzenia;

swoje dane.

Nie bądź kibicem zdarzenia, ale oddal się z miejsca wypadku, aby zminimalizować ryzyko zatrucia.

Opuść rejon zagrożony, kierując się prostopadle do kierunku wiatru.

Chroń swoje drogi oddechowe. W tym celu wykonaj filtr ochronny z dostępnych Ci materiałów (zwilżona w wodzie lub wodnym roztworze sody oczyszczonej chusteczka, szalik, ręcznik, itp.) i osłoń nim drogi oddechowe.

Jeśli jesteś w samochodzie - zamknij okna, włącz wentylację wewnętrzną - staraj się jak najszybciej opuścić strefę skażenia. Stosuj się ściśle do poleceń służb ratowniczych lub komunikatów, przekazywanych przez lokalne środki przekazu - radio, TV, megafony. Jeśli przebywałeś w strefie skażonej, zdejmij ubranie, które uległo zanieczyszczeniu i zamień je na czyste oraz dużą ilością bieżącej wody przemyj oczy, usta, nos i weź prysznic.

Jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że niebezpieczne środki chemiczne przenikną do Twojego domu to:

**włącz radio lub telewizor na program lokalny i stosuj się ściśle do poleceń, wydanych przez lokalne władze (służby ratownicze);
uszczelnij wszystkie otwory okienne, wentylacyjne, drzwi - oklejając je taśmą klejącą, obkładając rulonami z mokrych ręczników lub prześcieradeł;**

oddychaj przez maseczkę wykonaną z gazy, waty, ręcznika itp.;
zadbaj o bezpieczeństwo swoich podopiecznych, dzieci, osób niepełnosprawnych, zwierząt domowych;

**pozostań w wewnętrznej części budynku przy zamkniętych drzwiach - w przypadku, gdy istnieje niebezpieczeństwo skażenia chlorem, udaj się na wyższe kondygnacje np. do sąsiadów. W przypadku amoniaku - kieruj się do pomieszczeń, położonych na niskich kondygnacjach;
powiadom o zagrożeniu najbliższe otoczenie;**

wyłącz urządzenia elektryczne i gazowe z otwartym ogniem;

Nie jedz żywności i nie pij płynów, które mogły ulec skażeniu.

KATASTROFY ENERGETYCZNE

Wśród przyczyn awarii sieci energetycznych (zerwanie linii przesyłowych lub uszkodzenia stacji transformatorowych) wymienić należy:

**wpływy atmosferyczne (wichury, podtopienia, oblodzenia);
katastrofy budowlane;**

**wstrząsy sejsmiczne;
nieumyślna lub celowa działalność człowieka.**

Skutkiem oddziaływania energii elektrycznej na organizm człowieka jest porażenie prądem elektrycznym, które stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia. Przyczyną porażenia jest znalezienie się człowieka bezpośrednio w obwodzie elektrycznym.

Decydujące znaczenie dla oddziaływania elektryczności na żywy organizm mają następujące czynniki, pozostające ze sobą w związku: napięcie, natężenie i częstotliwość prądu, opór elektryczny ciała, gęstość prądu (zależna od powierzchni styku ciała i przewodnika prądu) czas działania oraz droga prądu przez ciało.

ZAPAMIĘTAJ !!!

Mokra skóra stanowi bardzo słaby opór dla prądu elektrycznego. Przebieg wypadków z prądem elektrycznym jest cięższy w miejscach, gdzie dochodzi woda lub panuje wilgoć. Prąd zmienny jest z reguły bardziej niebezpieczny od prądu stałego o tym samym natężeniu. Im dłużej prąd elektryczny działa na organizm, tym cięższe obrażenia powoduje w ciele człowieka.

Porażenie prądem elektrycznym może spowodować uszkodzenia narządów pozornie nie leżących na drodze jego przepływu. Od faktycznej, trudnej do ustalenia, drogi przebiegu prądu, (o której decyduje różny opór tkanek) zależy rozmiar szkód powstałych w organizmie.

Ze względów praktycznych wypadki z prądem można podzielić na dwa rodzaje:

**wypadki z prądem o niskim napięciu (poniżej 1000 woltów);
wypadki z prądem o wysokim napięciu (powyżej 1000 woltów).**

Przepływający przez ludzkie ciało prąd o niskim napięciu – np. zmienny (220V i 50 Hz) zasilający gniazda ściennie lub oświetlenie, czy też przewodowy (380V i 50 Hz) zasilający silniki elektryczne, maszyny – powoduje głównie pobudzenie układu nerwowego i mięśni.

W wyniku niekontrolowanego skurczu mięśni dochodzi np. do tzw. „przyklejenia się kończyny do przewodu” bądź upadku osoby porażonej i mechanicznych uszkodzeń ciała. Oddziaływanie prądu na mięsień sercowy może doprowadzić nawet do zatrzymania akcji serca, a utrata przytomności i bezdech są często skutkiem reakcji układu nerwowego na prąd lub też porażenia mózgu. Czasami stwierdza się oparzenia skóry.

Jeśli jesteś świadkiem wypadku z porażeniem prądem elektrycznym o niskim napięciu:

staraj się natychmiast spowodować przerwanie obwodu elektrycznego (wyłączenie urządzenia, wyjęcie bezpiecznika);

gdy przerwanie działania prądu jest z jakiegokolwiek powodu niemożliwe, spróbuj odseparować ofiarę wypadku od obwodu elektrycznego poprzez odsunięcie pozostającego pod napięciem przedmiotu przy użyciu sprzętu nie przewodzącego elektryczności (drewno, tworzywo sztuczne, guma, wyroby ceramiczne, itp.);

ostatecznie możesz zdecydować się na oderwanie porażonego od źródła prądu np. chwytając za jego ubranie;

przed podjęciem każdego działania zapewnij sobie zabezpieczenie przed wpływem prądu (stań na desce, suchej tkaninie lub innym materiale izolacyjnym) nie dotykaj ratowanego gołymi rękami lub przedmiotem przewodzącym elektryczność, dopóki obwód prądu nie zostanie skutecznie przerwany;

gdy oddziaływanie prądu zostanie wyeliminowane lub usuniesz ofiarę wypadku z okolicy zagrożenia, przystąp do udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu.

Przy wypadkach z prądem o wysokim napięciu, spotykanym w liniach przesyłowych między elektrowniami a stacjami transformatorowymi, niebezpieczne jest już samo zbliżanie się do elementów będących pod napięciem. Może bowiem powstać łuk elektryczny przez (normalnie izolującą) warstwę powietrza i nastąpi przepływ prądu przez ciało człowieka. Działanie wysokiego napięcia w przypadku dotknięcia lub zbytniego zbliżenia się do urządzeń będących pod napięciem wytwarza wysoką temperaturę i w konsekwencji groźne oparzenia poszkodowanego. Możliwe jest również wystąpienie wszystkich zaburzeń zachodzących w organizmie, który został poddany oddziaływaniu napięcia niskiego.

**Jeśli stwierdziłeś, że ofiara wypadku została porażona prądem elektrycznym o wysokim napięciu:
nie możesz przystąpić do wykonywania czynności ratunkowych w ramach pierwszej pomocy;
abyś zdołał udzielić jedynej możliwej pomocy poszkodowanemu, którą jest wezwanie pogotowia ratunkowego – w pierwszym rzędzie zadbaj o swoje bezpieczeństwo;
nie zbliżaj się bezpośrednio do miejsca zdarzenia, pamiętaj, że łuk elektryczny może przeskoczyć na odległość nawet kilku metrów (z reguły bezpieczna odległość to 5 metrów);
powiadamiając pogotowie ratunkowe zaznacz, że wypadek dotyczy porażenia prądem o wysokim napięciu.**

ZAPAMIĘTAJ !!!

Urządzenia sieci wysokiego napięcia są oznakowane tablicami ostrzegawczymi z napisem: UWAGA – wysokie napięcie – grozi śmiercią” umieszczonymi na tle czerwonej błyskawicy.

KATASTROFY BUDOWLANE

**Katastrofy budowlane najczęściej powodowane są:
wybuchami gazu,**

**obsunięciem stropów lub nadwerżeniem ważnych elementów
konstrukcyjnych budynków,
tąpnięciami.**

Opuszczając dom (mieszkanie):

**wyłącz instalację gazową, elektryczną, wodną;
zabierz ze sobą dokument tożsamości i inne ważne dokumenty,
żywność, koce, odzież, pieniądze;
zadbaj o to, aby dom opuścili wszyscy domownicy oraz sąsiedzi;
zachowaj szczególną ostrożność - uwaga na stropy, klatki schodowe;
o ile nie możesz opuścić budynku (mieszkania) drzwiami wyjściowymi
przez klatkę schodową z powodu zagrożenia lub innych przeszkód,
uciekaj przez okno lub okna sąsiadów, jeśli to możliwe.**

Gdy nie masz możliwości opuszczenia domu:

**wywieś w oknie białe prześcieradło lub obrus – jako znak dla
ratowników, że potrzebujesz pomocy.**

Gdy jesteś unieruchomiony (przysypany):

**nawołuj pomocy, stukaj w lekkie elementy metalowe – ułatwi
ratownikom lokalizację.**

Gdy opuściłeś dom (mieszkanie):

**powiadom kierującego akcją ratowniczą o osobach z rodziny i
sąsiadach, którzy zostali jeszcze w pomieszczeniach budynku, oraz o
osobach, które aktualnie i na pewno przebywają poza domem (w pracy,
szkole itp.);
jeśli posiadasz informacje pomocne w akcji ratowniczej, przekaż je
niezwłocznie służbie ratowniczej;
nie przeszkadzaj w pracy ratownikom;
nie wracaj na miejsce katastrofy, ani nie wchodź do uszkodzonego
wypadkiem budynku bez zezwolenia służb budowlanych, które określą
czy takie wejście jest bezpieczne;**

**o ile doznałeś obrażeń (jesteś ranny) zgłoś się do punktu pomocy
medycznej;
zgłoś swoje potrzeby do punktu pomocy społecznej lub władz
terenowych;
dalej postępuj, zgodnie z zaleceniami władz miasta, gminy.**

**Gdy byłeś świadkiem katastrofy budowlanej niezwłocznie powiadom
Straż Pożarną, Policję, Pogotowie Ratunkowe.**

TERRORYZM

**Terroryzm to metoda działania polegająca na przemocy wobec
pojedynczych osób, aparatu władzy lub wobec przypadkowych
członków społeczeństwa, przez zamachy na urzędy, lokale publiczne, itp.**

**Terroryzm chemiczny i biologiczny - jest to nagłe, uwolnienie do
otoczenia toksycznych środków przemysłowych (TŚP) lub innych
niebezpiecznych materiałów chemicznych**

**i biologicznych, podczas którego wystąpiło zbiorowe zagrożenie dla
życia, zdrowia, mienia dużej wartości lub środowiska naturalnego,
występujące na znacznym obszarze.**

**„Możesz przygotować się na atak terrorystyczny, korzystając z tych
samyh sposobów, które znajdują zastosowanie podczas innych sytuacji
kryzysowych:**

**bądź czujnym i zorientowanym w tym, co dzieje się w najbliższym
otoczeniu. Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma lub pojawia
się mało znaków ostrzegawczych,**

**w czasie podróży należy przedsięwziąć wszelkie możliwe środki
ostrożności. Zwracaj uwagę na rzucające się w oczy lub po prostu
nietypowe zachowania. Nie przyjmuj od obcych osób żadnych
pakunków. Nie pozostawiaj bagażu bez opieki,**

zapamiętaj gdzie znajdują się wyjścia ewakuacyjne. Zawczasu pomyśl, którądy można by ewakuować się w pośpiechu z budynku, metra lub zatłoczonych miejsc. Zapamiętaj gdzie znajdują się klatki schodowe,

zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia. Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu.

Może się zdarzyć, że nie będziesz w stanie zobaczyć lub wyczuć niczego nietypowego.

W czasie niebezpiecznego zdarzenia o charakterze chemicznym lub biologicznym władze wydadzą Ci odpowiednie instrukcje. Możesz zostać poproszony o ewakuowanie się, udanie się na wyżej położony obszar, ustawienie się pod wiatr, pozostanie w mieszkaniu lub udanie się w wyznaczone miejsce. Możesz także znajdować się w bezpośrednim sąsiedztwie zdarzenia i nie zdawać sobie sprawy z niebezpieczeństwa. Gdy zauważysz ludzi wymiotujących, w konwulsjach lub zdezorientowanych – natychmiast poinformuj służby medyczne, opuść to miejsce i szukaj pomocy medycznej.”